

часом та необхідністю більш тісно контактувати з молодими людьми, їх батьками; для популяризації вищих навчальних закладів та застосування сучасних методів навчання. Ті ж навчальні заклади які використовують у своїй діяльності інструменти соціальних мереж мають більший рейтинг у молоді.

Список використаних джерел:

1. Вступна компанія 2017 - області та регіони. // [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://abit-poisk.org.ua/rate2017>
2. Гуревич Р. Інтернет і його соціальні мережі в сфері освіти: напрями використання / 36. наук. пр. III Міжнар. наук.-практ. конф. «Інформаційно-комунікаційні технології в сучасній освіті: досвід, проблеми, перспективи» – С. 52-56. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://ubgd.lviv.ua/konferenc/kon_ikt/plen_zasid/Gurevuch.pdf, с. 53
3. Гуревич Р. С. Навчання в співтовариствах у контексті можливостей // Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка № 21 (280), 2013. – С.24-30
4. Дідик Л.А. Інтернет-комунікації vs соціальні мережі: причини «popularization» / Л.А.Дідик // Міжнародний науковий форум: соціологія, психологія, педагогіка, менеджмент. - 2013. - Вип. 14. - С. 84-93. [Електронний ресурс] - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mnf_2013_14_11
5. Дущенко О.С. Перспективи використання соціальних мереж в освіті / О.С. Дущенко // Матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих учених «Наукова молодь-2015». – Київ, 10 грудня 2015 р.
6. Інтернет Ассоциация Украины. Оглашены данные установочных исследований интернет-аудитории Украины по итогам 2017 г. // [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://inau.ua/news/oglasheny-dannye-ustano-vochnyh-yssledovanyu-ynternet-audytoryy-ukrayny-po-ytogam-2017-g>
7. Кучаковська Г.А. Роль соціальних мереж в активізації процесу навчання інформатичним дисциплінам майбутніх вчителів початкової школи / Г. А. Кучаковська // Інформаційні технології і засоби навчання. - 2015. - Т. 47, вип. 3. - С. 136-149.
8. Слободяник О.В. Українські соціальні мережі в навчально-виховному процесі // Наукові записки. Серія: проблеми методики фізико-математичної і технологічної освіти, Том 2, № 11, 2017 – С39-44.
9. Тверзовська Н.Т., Мигович С.М. Роль і місце соціальних мереж у формуванні освітньо-інформаційного середовища аграрних університетів // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія : Педагогіка, психологія, філософія. - 2012. - Вип. 175(3). - С. 291-298.
10. Ушакова І.О. Вплив соціальних каналів на просування освітніх послуг // Системи обробки інформації, 2016, Харків, випуск 4 (141) с.188
11. Юдін А. Найпопулярніші соціальні мережі в країнах СНД і світі // [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://marketer.ua/ua/top-social-media-2017>.

УДК 372.881.111.1

Стахова О.А., Вінниця, Україна / Stakhova O.A., Vinnitsa, Ukraine
Стахова М.О., Харків, Україна / Stakhova M.O., Kharkiv, Ukraine
elena.stakhova@icloud.com
stakhovaKhNAFU@ukr.net

САМОСТІЙНЕ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ЯК ЕЛЕМЕНТ ЗАГАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ КУРСАНТІВ ВВНЗ

Анотація. В статті розглядається сутність самостійного вивчення англійської мови як елементу загальної підготовки курсантів вищих військових навчальних закладів. Виявлено, що підвищення рівня володіння іноземною мовою неможливе без правильно підібраних методичних засобів, без використання підручників, самовчителів, словників, аудіо- та відеоматеріалів та сайтів з самостійного вивчення англійської мови.

Загальні рекомендації щодо організації самостійного навчання, а також методичні рекомендації з вивчення та запам'ятовування лінгвістичного матеріалу, самостійного вивчення лексичного матеріалу, самостійної роботи зі словником, читання англійських слів і текстів, запам'ятовування англійських слів і виразів, аудіювання і роботи з аудіокнигами, а також з говоріння та письма допоможуть військовослужбовцям навчитися правильній вимові та читанню англійською мовою, продуктивному активному і пасивному засвоєнню лексичного матеріалу, роботі з навчально-допоміжною літературою (словниками та довідниками з англійської мови), усному монологічному висловленню англійською мовою на повсякденні теми та письмовому мовленню.

Запропоновано поступові етапи вдосконалення мовного рівня знань, типи каналів сприйняття інформації, рівні володіння іноземною мовою та способи урізноманітнення курсу навчання.

Ключові слова: самостійне вивчення, сприйняття інформації, додатковий матеріал, особливості англійської мови, мовна підготовка, вивчення англійської мови, курсанти вищих військових навчальних закладів.

Abstract. The article considers the main point of English language self-studying as a component of general training for cadets of High Military Educational Institution. Impossibility to improve the level of knowledge of a foreign language without properly selected methodological tools, without the use of textbooks, tutorials, dictionaries, audio and video materials and sites for independent learning of the English were revealed.

General recommendations for the organization of self-studying, as well as methodological recommendations for studying and memorizing linguistic material, independent study of lexical material, independent work with the dictionary, reading English words and texts, memorizing English words and expressions, listening and working with audiobooks, speaking and letters will help cadets to learn the correct pronunciation and reading in English, productive active and passive learning of lexical material, study with educational materials and equipment (dictionaries and reference books in English), oral monologue on everyday topics and writing.

Step-by-step stages of improving the level of language knowledge, the types of information perception, the level of foreign language proficiency and ways to verify the study course are suggested.

Key words: self-studying, information perception, features of English, language proficiency, increasing the level of knowledge, studying English, cadets of High Military Educational Institution.

Постановка проблеми. Перспектива інтеграції Збройних Сил (ЗС) України у Європейські військові структури потребує підвищення вимог до іншомовної підготовки військових фахівців як складової професійної підготовки офіцерів. В умовах значної активізації міжнародного військового співробітництва, в тому числі в ході миротворчих операцій під егідою Організації Об'єднаних Націй (ООН), в умовах приведення армії у відповідність до вимог та стандартів Організації Північноатлантичного договору (НАТО), з виникненням необхідності складання міжнародних іспитів СТАНАГ 6001 та ICAO, де необхідно підтримувати контакти, будувати конструктивні взаємовідносини з союзниками та дружніми країнами, гостро постають питання подальшого розвитку та підвищення ефективності функціонування системи мовної підготовки у ЗС України.

У зв'язку з цим, проблема мовної підготовки курсантів вищих військових навчальних закладів (ВВНЗ) в контексті загальної підготовки до здійснення професійної діяльності набула зараз особливої актуальності. Справжнім професіоналам військового мистецтва необхідно обов'язково володіти іноземною мовою.

Підвищення рівня володіння англійською мовою можливе при наявності у курсантів усієї необхідної інформації про існуючі сучасні методики самостійного вивчення англійської мови, а також методичних засобів, за допомогою яких стає можливим сам процес самостійного навчання. Використання підручників, самовчителів, словників, аудіокниг, фільмів і пісень англійською мовою, сайтів з самостійного вивчення англійської мови допоможуть разом з методичними рекомендаціями щодо їх використання та формування мовленнєвих навичок з письма, аудіювання, читання та говоріння перетворити таку систему в дійсно дієвий механізм, спрямований на підвищення ефективності навчання іноземній мові курсантів ВВНЗ.

Проблеми організації самостійної роботи різнобічно висвітлюються в працях А. Алексюка, Ю. Бабанського, В. Козакова, І. Лернера, О. Мороза, Л. Спіріна, Л. Суценко, М. Шкіля, О. Ярошенко, М. Дяченко та ін.

Мета статті полягає у дослідженні та впровадженні системи самостійного вивчення англійської мови як елементу загальної підготовки курсантів вищих військових навчальних закладів для досягнення та підтримки ними належного рівня знань іноземної мови.

Виклад основного матеріалу. Самостійна робота охоплює всі аспекти вивчення іноземної мови, а також значною мірою визначає результати та якість засвоєння матеріалу. У зв'язку з цим планування, організація, виконання та контроль самостійного навчання іноземній мові набувають особливого значення та потребують методичного керівництва та методичного забезпечення.

Існує непорушна істина: вивчення іноземної мови дорослою людиною – це, головним чином, самостійна робота. Відомий педагог, автор одного з найпопулярніших підручників англійської мови Н. А. Бонк, якось сказала з цього приводу: «Тим, хто будь-коли брався за вивчення іноземної мови або до її викладання, вже давним-давно стало ясно, що чужій мові не можна навчити – їй можна тільки навчитися, інакше кажучи навчання не дасть бажаного результату, якщо його не підкріплювати регулярно, цілеспрямованою самостійною роботою».

Л. Грицюк вважає, що основою успішної сучасної професійної діяльності в багатьох галузях є самостійність її суб'єктів. Фахівець повинен орієнтуватись у завданнях, обставинах, засобах, щоб приймати та реалізовувати ефективні рішення[4].

С. Литвинчук розуміє самостійне навчання як найбільш міцний метод здобуття знань, умінь й навичок, а майбутній спеціаліст буде висококваліфікованим проявляючи пізнавальний інтерес і власну ініціативу до

навчання, привчати себе працювати систематично, наполегливо, творчо[5].

Перш ніж приступати до самостійного вивчення англійської мови потрібно обов'язково визначити свій тип сприйняття інформації :

- візуали - легше засвоювати нову інформацію за допомогою зорових образів;
- аудіали - добре сприймають інформацію на слух;
- кінестетики - асоціюють нову інформацію зі своїми відчуттями;
- дигітали (змішаний тип) - варто використовувати найрізноманітніші методи вивчення англійської, щоб досягти бажаного результату.

Також необхідно оцінити свій рівень володіння іноземною мовою. Це важливо для вибору навчальних посібників, і для вироблення певного режиму занять.

Перший спосіб – скористатися спеціальною шкалою (табл. 1.1). Вона дає можливість оцінити ваші знання за загальноприйнятою міжнародною системою рівнів, а також зіставити їх з рівнем вимог основних міжнародних екзаменив з англійської мови.

Таблиця 1.1 – Рівні знання англійської мови

Рівень знання	Характеристики
Absolute beginner ("Нульовий" рівень)	Ви знаєте окремі англійські слова
Beginner (елементарний, або базовий рівень, може також називатися Basic)	Ви небагато говорите й розумієте окремі слова й фрази, але не знайомі з граматиною
Elementary (Початковий рівень)	Ваша здатність говорити й сприймати мовлення цілком достатнє для більшості побутових ситуацій (покупки, замовлення їжі в ресторані і т. д.), але ви не здатні підтримувати бесіду
Lower intermediate (Рівень "нижче середнього")	Ви непогано говорите й розумієте англійською, але часто зустрічаєтеся з тим, що не можете сказати всього, що прагнете
Intermediate (Середній рівень)	Ви говорите й розумієте англійською, але робите масу дрібних помилок і не можете говорити швидко. Письмові завдання викликають у вас утруднення
Upper intermediate (Рівень "вище за середнє")	Ви говорите й пишете англійською практично без помилок, але вам не вистачає словникового запасу, що часто сповільнює ваше мовлення. Вам усе ще нелегко даються письмові завдання
Lower advanced («Напівпросунутий» рівень)	Ваше володіння англійською достатнє для того, щоб читати й навчатися англійською, але ви все ще робите помилки в складних і спеціальних ідіоматичних структурах і говорите з акцентом
Advanced (Просунутий рівень)	Вас важко відрізнити від носія мови, але вас видає клішування мовлення – недостатнє володіння фразеологізмами й іншими стійкими виразами
Fully proficient (Високий рівень володіння мовою)	Вас практично неможливо відрізнити від носія мови

Другий спосіб – пройти тест в Інтернеті, де існує велика кількість відповідних сайтів.

Третій спосіб - знайти курси, що пропонують безкоштовну перевірку знань. Тестування найчастіше містить у собі також співбесіду, під час якої оцінюють рівень ваших навичок при усному мовленні [2].

За основу для вивчення мови найкраще використовувати один з пропонованих на ринку курсів англійської мови, будь то підручник загального курсу англійської мови, курсу англійської мови для військових, грамика англійської мови, відеокурс англійської мови або будь-який інший матеріал. Потрібно це для того, щоб вивчення англійської мови було упорядкованим у подачі матеріалу, як грамичного, так і лексичного.

Крім основного курсу англійської мови курсантам ВВНЗ треба обов'язково користуватися додатковим матеріалом. Потрібно це для того, щоб урізноманітнити тематику основного курсу, мати доступ до більш сучасної мови, яка не стоїть на місці та постійно розвивається. Як додатковий матеріал для самостійного вивчення англійської мови слід використовувати:

- англійські пісні;
- англійські газети й журнали;
- англійське радіо;
- художні книги англійською мовою;
- фільми англійською мовою із субтитрами;

- тести з англійської мови та ін.

Далі розглянемо специфічні особливості англійської мови. У першу чергу треба познайомитися зі специфікою та труднощами. Ці знання допоможуть уникнути типових помилок, а також дадуть можливість зрозуміти, на що потрібно звертати особливу увагу при вивченні англійської мови.

Відмінності американського та британського варіантів англійської мови також необхідно знати при виборі лінгвістичного матеріалу. Однозначних рекомендацій і переваг тут бути не може, тому що вибір залежить від кінцевої мети та завдань навчання. Попри те, що відмінності між двома варіантами не викликають особливих труднощів у спілкуванні між американцями й англійцями, задля засвоєння деяких лінгвістичних функцій вибір одного з варіантів є принциповим.

У загальному випадку сприйняття інформації людиною можна умовно розділити на цифрове (аналітичне) і сенсорне (пасивне).

Цифрове, або аналітичне, сприйняття засноване на аналізі інформації. Для ефективного запам'ятовування будь-чого, нам необхідно розібратися та зрозуміти з чим ми маємо справу.

Сенсорне, або пасивне, сприйняття – це мимовільне, безконтрольне одержання інформації. Деякі речі потрапляють до нашої голови зовсім несвідомо.

Сучасні лінгвісти-методисти пропонують величезну кількість методик вивчення мови. Розібратися в них і зробити свій вибір без елементарних дидактичних понять досить складно. Тим більше що, аргументи на користь різних методик іноді суперечать один одному. Існує загальноприйнятий набір принципів навчання іноземній мові [3].

На примітивному рівні подачу навчального матеріалу можна умовно розділити на два види – послідовний і паралельний.

При паралельному навчанні всі предмети розглядаються одночасно. Ускладнення матеріалу йде паралельно за всіма аспектами.

При послідовному навчанні розглядається спочатку найбільш простий предмет або ряд найпростіших предметів, а потім розглядаються більш складні. Такий принцип застосовується в тому випадку, якщо для повноцінного вивчення будь-якої дисципліни необхідні базові знання з інших дисциплін.

При вивченні англійської мови курсантами є низка розділів, без знання яких, не можна перейти до вивчення інших. Наприклад, без знання англійського алфавіту неможливо навчитися читати слова, а без мінімального набору слів не можна перейти до побудови речень[6].

До основних етапів навчання, які вимагають певної послідовності при вивченні англійської мови курсантами ВВНЗ відносяться:

- по-перше читання транскрипції слів, тобто вивчення фонетичних знаків та вміння правильно їх виголошувати. Це необхідно для самостійного звукового відтворення слів за словником, а уразі використання словника ABBYY Lingvo, порівняти свою вимову з вимовою диктора;
- по-друге освоєння алфавіту, основ орфографії та морфології, без чого також неможливе самостійне вивчення слів і розширення словникового запасу;
- по-третє вивчення основ граматики й елементарних синтаксичних конструкцій.

Необхідність одночасного одержання початкових навичок і знань практично за усіма розділами мови робить перший етап навчання трохи сумбурним. Це необхідно для розширення словникового запасу, без якого не можна рухатися далі. Вчити слова у відриві від речень, у яких вони використовуються, не має сенсу. Елементарні синтаксичні конструкції на даному етапі необхідні саме для прикладів використання слів. Приклади повинні являти собою короткі, прості, закінчені речення, які максимально наближені до життєвих ситуацій.

У цій фазі навчання особлива увага повинна приділятися постановці вимови. Переробляти неправильну артикуляцію надалі буде значно складніше, ніж виробити її з самого початку. Для цього потрібен досвідчений викладач, який би коректував вимову доти, поки не буде досягнутий автоматизм.

ГраMATика являє собою глибоке, повноцінне вивчення. Вона вивчається методом індукції – за принципом «від загального – до частки», тобто від загальних синтаксичних формул – до побудови конкретних речень, від загальної схеми побудови часових форм – до специфіки використання кожного конкретного часу та інше. Також необхідно дотримуватися принципу послідовності подачі матеріалу – «від легкого – до важкого»[1].

Практичні самостійні заняття повинні обов'язково включати розбір структури речень – визначення часових конструкцій, членів речення, частин мови. Етап вважається завершеним, коли вже можна легко розібрати будь-яке речення та поставити питання до всіх його членів, а також будувати власні речення.

Наступним етапом самостійної роботи повинно стати вивчення функцій мови та практичне використання синтаксичних конструкцій. На цьому рівні курсанти ВВНЗ повинні практично використовувати

мовні конструкції стосовно різних функцій мови.

Самостійна практика – перехід від академічного знання теорії та практичних занять із педагогом до самостійного вивчення мови та тренуванню мовних навичок:

- вивчення нових слів і виразів;
- читання;
- усне спілкування;
- робота з відео- та аудіоматеріалами.

Висновки. Таким чином, впровадження та застосування системи самостійного вивчення англійської мови курсантами ВВНЗ можливе при наявності сучасних методик самостійного вивчення англійської мови, а також методичних засобів для їх реалізації.

Загальні рекомендації щодо організації самостійного навчання, а також методичні рекомендації з вивчення та запам'ятовування лінгвістичного матеріалу, **самостійного вивчення лексичного матеріалу, самостійної роботи зі словником**, читання англійських слів і текстів, запам'ятовування англійських слів і виразів, **аудіювання і роботи з аудіокнигами, а також** з говоріння та письма допоможуть курсантам навчитися правильній вимові та читанню англійською мовою, продуктивному активному і пасивному засвоєнню лексичного матеріалу, роботі з навчально-допоміжною літературою (словниками та довідниками з англійської мови), усному монологічному висловленню англійською мовою на повсякденні теми та письмовому мовленню.

Самостійне вивчення англійської мови забезпечує повну незалежність процесу навчання та є незамінною формою опанування англійської мови курсантами ВВНЗ.

Список використаних джерел:

1. Driscoll L. Reading Extra [Text]: A resource book of multi-level skills activities / Liz Driscoll. – 9th printing. – Cambridge: Cambridge University Press, 2012. – 117, [2] p.: ill. – (Cambridge Copy Collection).
2. Naylor H. Insight into PET with answers [Text] / Helen Naylor, Stuart Hagger. – 4th printing. – Cambridge [etc.] : Cambridge University Press, 2008. – 160 p.: ill.
3. Бодров Н.В. Как изучать английский язык самостоятельно. Нестандартные приемы самообучения. – СПб.: Лениздат, Союз, 2001. – 192 с.
4. Грицюк, Л. К. Організація самостійної роботи студентів у навчальному процесі вищого навчального закладу / Л. К. Грицюк, М. В. Сірук // Науковий вісник Волинського національного університету ім. Лесі Українки / Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки ; [редкол.: І. О. Смолюк та ін.]. - Луцьк, 2011. - № 17 : Педагогічні науки. - С. 9-14. - Бібліогр.: 7 назв.
5. Літвінчук С.Б. Сучасні підходи до організації самостійної роботи студентів у вищій школі/ С.Б. Літвінчук // Наукові праці [Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу «Києво-Могилянська академія»]. Сер. Педагогіка. – 2012. Т. 199, Вип. 187. – С. 65-69.
6. Никуличева Д.Б. Как найти свой путь к иностранным языкам: лингвистические и психологические стратегии полиглотов: Учеб.-метод. пособие / Д.Б. Никуличева. – М.: Флинта: Наука, 2009. – 304 с.

УДК 378.147.227

К.Л.Крутій, І.А.Стахова, м.Вінниця, Україна
K.L. Krutiy, I.A.Stakhova, Vinnitsa, Ukraine
Kachayloinna@gmail.com
Katerina.krutiy@gmail.com

**ПРИРОДНИЧО-НАУКОВА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ
ЗАСОБАМИ STEAM-ОСВІТИ**

Анотація. У статті розкрито особливості природничо-наукової підготовки майбутніх учителів початкової школи у педагогічних закладах вищої освіти. Визначено навчальні предмети, які відносяться до циклу природознавчих, а саме: землезнавство, ботаніка, зоологія, біологія, природознавство, методика викладання природознавства, основи екології та інші. Нами презентована STEAM-освіта (акронім Science, Technology, Engineering, Art, Mathematics – природничі науки, технологія, інжиніринг, мистецтво, математика), як ефективний засіб природничо-наукової підготовки майбутніх педагогів. Цінність STEAM-освіти полягає у тому, що вона органічно допомагає поєднати усі дисципліни природничого циклу, за допомогою комплексних завдань сприяє формуванню у майбутніх педагогів цілісної картини світу. STEAM-